

Till Finansdepartementet

Yttrande över utredningen En god kommunal hushållning, SOU 2021:75

Inledning

Stenungsunds kommun har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående betänkande. Stenungsunds kommun har tagit del av SKR:s yttrande i samma fråga och instämmer i huvudsak med SKR:s synpunkter. Nedan följer de synpunkter som Stenungsunds kommun särskilt vill lyfta fram.

Inledningsvis vill Stenungsunds kommun passa på att framföra att det är alltför kort svarstid på denna remiss då det är en mycket omfattande utredning att ta del av.

Övergripande utgångspunkter

Stenungsunds kommun ser positivt på att en översyn har genomförts avseende regelverket för den ekonomiska förvaltningen i kommuner och regioner och instämmer i utredningens övergripande bild av sektorns ekonomiska situation och styrning.

Stenungsunds kommun bedömer att det finns enskildheter i förslagen som innebär en alltför hög inskränkning i det kommunala självstyret som inte är motiverade utifrån den problembild som utredningen beskriver. Nedan kommenteras ett urval av förslagen utifrån dess huvudområden där vi särskilt vill tillstyrka eller avstyrka utredningens förslag. Vi har kopplat våra kommentarer och förslag till den avsnittsindelning som finns i betänkandets avsnitt 6 och hänvisar till respektive avsnitt.

Vikten av goda planeringsförutsättningar (avsnitt 6.2)

Stenungsunds kommun delar utredningens bedömning om vikten av stabila planeringsförutsättningar från statens sida. Med dagens kortsiktiga styrning uppstår svårigheter redan i treårig budget och plan. Om staten vill skapa goda förutsättningar på lång sikt anser Stenungsunds kommun att staten behöver se över sina egna planeringsförutsättningar. Stenungsunds kommun vill därför understryka vikten av att staten intensifierar arbetet med att skapa goda förutsättningar för en långsiktighet för kommunsektorn.

Utredningen hänvisar till att SKR presenterat en rapport om hur statsbidragen ska ge bäst effekt och Stenungsunds kommun delar SKR:s uppfattning. SKR har länge påtalat att medel

som tillförs kommuner och regioner från staten i första hand bör ges som generella och värdesäkrade statsbidrag. Vidare har SKR föreslagit att ett antal riktade statsbidrag bör avvecklas, i synnerhet sådana som är kostnadsdrivande, för att motsvarande medel istället ska läggas in i det generella bidraget. Stenungsunds kommun ställer sig bakom förslagen från SKR.

God kommunal hushållning (avsnitt 6.3)

Stenungsunds kommun ser positivt på de förslag som bidrar till att stärka och tydliggöra behovet av långsiktighet i den ekonomiska planeringen samt tillstyrker att begreppet god ekonomisk hushållning ändras till god kommunal hushållning.

Stenungsunds kommun tillstyrker utredningens förslag vad gäller att ett tioårigt program för god kommunal hushållning ska antas av fullmäktige. Stenungsunds kommun anser dock att införandet av detta ska träda i kraft först 1 januari 2024.

Stenungsunds kommun anser, för att värna om det kommunala självstyret, att flera delar av regelverket borde knytas till det långsiktiga programmet och regleras där. Det gäller t.ex. fastställande av nivå för vad som utgör stark finansiell ställning för kommunen/regionen.

Stenungsunds kommun tillstyrker att programmet för kommunal hushållning minst ska innehålla obligatoriska finansiella mål. Målen bör dock definieras tydligare än vad som framgår i utredningen för att säkerställa jämförbarheten av målen mellan kommuner och regioner. Målen bör också vara konsekventa när det gäller redovisning av pensionsåtagandet. Såsom vi har tolkat utredningens förslag ska ett av målen, soliditet, redovisas inklusive ansvarsförbindelsen och två av målen enligt blandmodellen, årets resultat och självfinansieringsgrad av investeringar. Stenungsunds kommun vill uppmärksamma att organisering av verksamhet, i förvaltning eller bolagsform, påverkar målen och försvårar jämförelser med andra kommuner.

Stenungsunds kommun tillstyrker utredningens förslag om att mål för verksamheten inte ska sättas i programmet för god kommunal hushållning utan att man endast beskriver konsekvenser för verksamheten.

Ekonomi i balans (avsnitt 6.4)

Stenungsunds kommun vill betona att balanskravet ska ses som en lägsta godtagbar nivå för resultatet i kommuner. Dock är balanskravet inte likställigt med god kommunal hushållning och begreppen bör därför vara tydligt åtskilda i lagstiftningen.

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag om att helt ta bort möjligheten att hänvisa till synnerliga skäl för att inte återställa ett underskott. Vi anser att det bör finnas en möjlighet för kommunerna att hantera negativa balanskravsresultat. Med hög sannolikhet

kommer situationer även i framtiden uppstå där en kommun eller region behöver hantera ett negativt balanskravsresultat på grund av oförutsedda och extraordinära händelser. Vi föreslår därför att möjligheten att återropa synnerliga skäl för att inte återställa ett underskott utifrån dagens regelverk behålls men att det tydliggörs i vilka situationer synnerliga skäl kan tillämpas för att förhindra att det blir en godtycklig användning av begreppet.

Stenungsunds kommun anser vidare att utredningens bedömning av nivån för stark finansiell ställning är orimligt hög och riskerar att på sikt motverka god kommunal hushållning. Vår hållning är att nivån och bedömningen av vad som är en stark finansiell ställning ska beslutas av fullmäktige inom ramen för det långsiktiga programmet för god kommunal hushållning och de lokala förutsättningarna i övrigt.

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag att årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet ska anges i direkt anslutning till posten årets resultat i resultaträkningen. Det är viktigt att skilja på externredovisningens syfte och balanskravets syften och att inte blanda ihop dessa. Stenungsunds kommun föreslår istället att balanskravsresultatet fortsatt redovisas i årsredovisningens förvaltningsberättelse där möjligheten till kommentarer ger en högre grad av tydlighet för politiker och för den intresserade medborgaren.

Resultatreserv (avsnitt 6.5)

Stenungsunds kommun delar utredningens bedömning om att det ska ges möjlighet att spara överskott i en resultatreserv för att motverka balanskravets kortsiktiga perspektiv. För att kunna sikta mot en god kommunal hushållning måste det finnas utrymme för att hantera olika variationer i resultatet och behov som uppstår utöver den löpande verksamheten.

Stenungsunds kommun föreslår att regelverket för att reservera medel till resultatreserven utformas på samma sätt som vad som idag gäller för att reservera medel till resultatutjämningsreserven, dvs. att vid negativt eget kapital får man reservera en mindre del av överskottet än om det egna kapitalet är positivt.

Stenungsunds kommun avstyrker förslaget att resultatreserven ska redovisas som en delpost under eget kapital. Vi anser att en resultatreserv är en därav post till eget kapital.

Konjunkturutjämnning (avsnitt 6.6)

Stenungsunds kommun ställer sig bakom utredningens konstaterande att det även fortsättningsvis finns ett stort behov av säkerhet för kommuner och regioner att i särskilt djupa konjunkturedgångar kunna få statligt stöd för att förhindra snabba och kraftiga nedskärningar på kort tid i kommuner och regioner.

Stenungsunds kommun tillstyrker utredningens förslag att införa en statlig garanti för intäkterna i kommuner och regioner vid djupare konjunkturedgångar. Vi tillstyrker också att resultatutjämningsreserven tas bort.

Stenungsunds kommun vill betona vikten av tydlighet och transparens i de principer som ska gälla för garantimodellen. Det är viktigt med tydliga förutsättningar för kommunen så att garantin kan inordnas i den lokala ekonomistyrningen.

Budget, räkenskaper och uppföljning (Avsnitt 6.7)

Stenungsunds kommun ser positivt på utredningens förslag att kravet på att i budget ange särskilda mål och riktlinjer samt finansiella mål, med betydelse för god ekonomisk hushållning, tas bort. Utredningens förslag om att programmet för god kommunal hushållning ska innehålla en beskrivning av konsekvenser för verksamheten av de finansiella målsättningarna tydliggör att ekonomin utgör den yttre ramen för verksamhetens omfattning och kvalitet.

Tydligare reglering av budgetens innehåll

I detta avseende delar vi fullt ut SKR:s synpunkter vilket innebär att Stenungsunds kommun i princip tillstyrker utredningens förslag om en tydligare reglering av budgetens innehåll. Dock kan värdet av en fullständig detaljeringsgrad i uppställningarna av de finansiella rapporterna, enligt lag om kommunal bokföring och redovisning och RKR:s normering, ifrågasättas. Vi förutsätter att förslaget medger att en lägre grad av detaljering är möjlig så att t.ex. poster i balansräkningen kan aggregeras på en övergripande nivå och att nettokostnader kan anges inom resultatnivåer i resultaträkningen. Stenungsunds kommun menar att det är en fördel om detta förtydligas i en kommande proposition.

Utgiftsbeslut under löpande budgetår

Stenungsunds kommun tillstyrker förtydligandet att beslut om såväl kostnader som utgifter omfattas av kravet på beslut om finansiering. Stenungsunds kommun avstyrker däremot utredningens förslag avseende krav på beslut i fullmäktige om en reviderad budget vid beslut om en kostnad eller utgift som inte finansieras inom ramen för budgeterat resultat. Den nuvarande ordningen med beslut om finansiering av kostnader/utgifter är tillräcklig.

Årsredovisning

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag att årsredovisningen får godkännas om resultaträkning och balansräkning är rättvisande och föreslår istället att krav bör införas på att fullmäktige beslutar att årsredovisningen i sin helhet ska godkännas samt att resultat- och balansräkning ska fastställas av fullmäktige. På så sätt kan den del av fullmäktiges beslut som avser att fastställa resultat- och balansräkning omfattas av laglighetsprövning. Som en följd av

förslaget om godkännande av årsredovisningen avstyrker Stenungsunds kommun även förslaget att revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om att resultat- och balansräkningen är rättvisande. Istället föreslår vi att revisionsberättelsen ska innehålla ett särskilt uttalande där revisorerna dels tillstyrker eller avstyrker att årsredovisningen i sin helhet ska godkännas och dels tillstyrker eller avstyrker att fullmäktige fastställer resultat- och balansräkningen.

Motivering av beslut om godkännande av årsredovisning

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag om att fullmäktige ska motivera sitt beslut om godkännande av årsredovisningen. Stenungsunds kommun föreslår istället att fullmäktige bör motivera sitt beslut endast när det går emot revisorernas förslag i revisionsberättelsen. Det vill säga i de fall fullmäktige godkänner årsredovisningen trots att revisorerna avstyrkt ett godkännande, eller tvärtom. I de fall fullmäktige följer revisorernas förslag är en motivering onödig.

Delårsrapport

Stenungsunds kommun tillstyrker utredningens förslag om förenklingar av delårsrapporten men avstyrker övriga förslag gällande delårsrapporten. Vår bedömning är att det inte behövs någon lagstiftning om kommunens interna uppföljningsprocess, utan det ligger inom den kommunala självstyrelsen och bör därför inte regleras från statens sida.

Stenungsunds kommun föreslår att fullmäktige, som en del av programmet för god kommunal hushållning, beslutar om vilken period delårsrapporten ska omfatta samt formerna i övrigt för uppföljning och beslut om åtgärdsplaner vid budgetavvikelse. På så sätt överlämnas valet av hur uppföljning ska ske till den enskilda kommunen vilket ger de bästa förutsättningarna för en effektiv ekonomistyrning.

Stenungsunds kommun tillstyrker även utredningens förslag om att kravet på att revisorerna ska bedöma resultatet i delårsrapporten tas bort. Det är positivt att revisorerna själva kan bedöma om delårsrapporten ska granskas eller ej.

Revision och kontroll (avsnitt 6.8)

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag om ett utökat uppdrag för revisorerna att granska regelefterlevnaden i den ekonomiska förvaltningen med motivering att revisionen ska vara oberoende och att de självständigt ska planera och genomföra sitt uppdrag i samverkan med de sakkunniga utifrån en riskanalys. Om revisionen ska intyga efterlevnaden till kap 11 krävs omfattande arbetsinsatser vilket riskerar att medföra ökade kostnader eller att andra områden inte granskas trots att risken bedöms vara större inom området.

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag att revisorerna ska följa negativa balanskravsresultat och användning av särskilda skäl för att återställa negativa balanskravsresultat över längre tid än tre år. Vi anser att det är styrelsens ansvar, inte revisionens, att uttala om det finns negativa balanskravsresultat att reglera.

Stenungsunds kommun tillstyrker utredningens förslag att fullmäktige ska behandla årsredovisningen och frågan om ansvarsfrihet ska beviljas eller ej vid samma sammanträde. Vi anser att ett förtydligande i denna fråga är positivt.

Stenungsunds kommun ställer sig positiv till det tydliggörande av krav på motivering från fullmäktige vid anmärkning från revisorerna som utredningen föreslår.

Stenungsunds kommun tillstyrker utredningens förslag att revisionsberättelsen ska hållas tillgänglig för allmänheten på kommunens webbplats. Att tillgängliggöra revisionsberättelsen är positivt då det kan bidra till ökad insyn och transparens kring revisionens uppdrag och resultat samt ytterst öka förståelsen för ansvarsutkrävandet.

Vägledning och stöd inom ekonomistyrning (avsnitt 6.9)

Stenungsunds kommun delar utredningens bedömning om ett behov av vägledning och stöd för kommuner och regioner i tillämpningen av bestämmelserna om den ekonomiska förvaltningen. Stenungsunds kommun avstyrker dock att en statlig myndighet för vägledning och stöd inom ekonomistyrning bildas. Vi menar att befintliga instanser såsom SKR, RKA, RKR och KEF ger stöd och vägledning i tillräcklig omfattning.

Rådet för kommunal redovisning och dess roll inom ekonomistyrningen

Stenungsunds kommun anser att den kommunala särarten är en viktig del av den kommunala redovisningen. Stenungsunds kommun delar utredningens bedömning att det finns ett behov av att göra en översyn av LKBR med sikte på att tydliggöra vad den kommunala särarten består i. Vi anser att RKR i större utsträckning bör anpassa sin normering till den kommunala särarten vilket en översyn av LKBR kan underlätta.

Statistik (Avsnitt 6.10)

Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag om insamling av ytterligare uppgifter i räkenskapsammandraget. Den administrativa bördan för kommunen är redan idag mycket omfattande och vi ser inte nyttan med de nya uppgifterna i relation till arbetsinsatsen det skulle kräva.

Pensionsredovisning

Stenungsunds kommun hade gärna sett ett slutligt beslut för hur sektorns redovisning av pensionsåtagandena ska hanteras. Stenungsunds kommun redovisar idag enligt fullfonderingsmodellen och föreslår att så bör ske för samtliga kommuner och regioner.

Övergångsbestämmelser och ikraftträdande

Utredningen föreslår ett ikraftträdande från och med 1 januari 2023. Stenungsunds kommun avstyrker utredningens förslag och föreslår istället ett ikraftträdande från och med 1 januari 2024. Stenungsunds kommun tar sitt budgetbeslut i juni varje år varför ett ikraftträdande inte kommer att hinnas med till 2023.

STENUNGSUNDS KOMMUN

Kommunstyrelsen

Olof Lundberg (S)
Ordförande